

Vergadering van de Staten van Holland in 1625.

Schoonhoven als tiende stemhebbende stad in de Staten van Holland

Leen Ouweneel

Op de dagvaarten van de Staten van Holland¹ verschenen in de regel vertegenwoordigers van de adel en de belangrijkste steden. De geestelijkheid was in dit gewest niet vertegenwoordigd, terwijl in de Staten van Utrecht wel sprake was van de vertegenwoordiging van de drie standen: geestelijkheid, adel en de steden. De edelen vertegenwoordigden mede het platteland en de kleinere steden. Ze ontleenden dit recht aan hun positie als ambachtsheren. In de Staten hadden ze als Ridderschap, één stem. Het aantal stemhebbende steden was voor 1572 beperkt tot zes. Schoonhoven wist zich als tiende stad toe te voegen.

Een veel voorkomende aanhef in de besluiten en brieven van de Hollandse stedenvertegenwoordiging was destijds: 'De edelen en zes groote steden, representerende de Staten van Holland'. Met deze grote steden werden Dordrecht, Haarlem, Delft, Leiden, Amsterdam en Gouda bedoeld. Die volgorde kwam overeen met hun grootte in de 15de eeuw. Traditiesgetrouw liet men, ook na 1572, die (stem)volgorde onveranderd.² In het begin van de 16de eeuw waren behalve de zes grote, ook diverse kleine steden regelmatig op de dagvaarten te vinden, maar alleen om te adviseren bij zaken die hen direct aangingen. Op de vergaderingen te Brussel werden ze zeker niet verwacht. Toen vertegenwoordigers van de kleine steden in 1542 daar toch waren, kreeg de landsadvocaat van landvoogdes Maria van Hongarije te horen dat 'die cleyne steden en hebben daer niet te doene'.³

De Statenleken troffen elkaar het meest in Den Haag, maar overlegden vrijwel ieder jaar eveneens een aantal keren in Brussel en in enkele andere steden. Soms paste het de stadsoeder of de landvoogd beter de dagvaart buiten Den Haag te houden, op een bestemming die meer bij zijn andere reisdooelen aansloot. Zo liet Oranje in november 1566 de Staten in Schoonhoven komen, omdat hij zich in die tijd in Utrecht bevond.⁴

Portret Maria van Hongarije.⁴